

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie-i-identyfikacje/upamietnianie-walk-i-meczenstw/dekomunizacja/zmiany-nazw-ulic/nazwy-ulic/nazwy-do-zmiany/40390,ul-Wagrowskiego-Mieczyslawa.html>
01.03.2026, 01:45

ul. Wągrowskiego Mieczysława

31.05.2017

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa powyższa powinna zostać zmieniona jako wypełniająca normę art. 1 Ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. RP z 2016 r. poz. 744).

Mieczysław Wągrowski (1902-1967) – działacz komunistyczny, generał brygady, członek (KPP), Komunistycznej Partii Francji (KPF), Polskiej Partii Robotniczej (PPR) i Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (PZPR), oficer polityczno-wychowawczy w wojsku polskim tworzonym w ZSRS (1943-1944), attaché wojskowy przy ambasadzie TRJN w Londynie (1945), wysokiej rangi przedstawiciel struktur komunistycznej propagandy PPR (1946-1948), przewodniczący Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku (1950-1952), poseł na Sejm Ustawodawczy i Sejm PRL I kadencji (1952-1956), szef Polskiej Misji Wojskowej w Korei.

Mieczysław Wągrowski urodził się 28 grudnia 1902 r. w Warszawie. W okresie studiów na Uniwersytecie Warszawskim był członkiem Komitetu Centralnego Związku Młodzieży Komunistycznej w Polsce (ZMK) – młodzieżowej organizacji partii komunistycznej. Kierował Wydziałem Studenckim wpływając zarazem na działalność penetrowanego przez komunistów oficjalnego Związku Niezależnej Młodzieży Socjalistycznej „Życie”. Za działalność antypaństwową był przez kilka miesięcy więziony. Po zwolnieniu od 1926 r. należał do Komunistycznej Partii Polski (KPP) – sekcji polskiej Międzynarodówki Komunistycznej (Kominternu) z siedzibą w Moskwie. Kierował Wydziałem Zawodowym w konspiracyjnym Komitecie Warszawskim KPP. Następnie objął funkcję sekretarza Komitetu Okręgowego komunistycznej organizacji młodzieżowej, działającej pod nazwą Komunistycznego Związku Młodzieży Polskiej w Łodzi.

Po powołaniu do służby wojskowej w 1930 r. ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie.

Na początku lat 30. XX w. Wągrowski za działalność antypaństwową został usunięty z Uniwersytetu. Wyjechał do Francji, gdzie studiował w Grenoble i prowadził aktywną działalność w sekcji francuskiej Kominternu – Komunistycznej Partii Francji. Po powrocie do Polski w 1933 r. kontynuował działalność w KPP.

Po agresji sowieckiej na Polskę przedostał się na obszary okupowane przez Armię Czerwoną. Został sowieckim urzędnikiem w Związku Pracowników Biurowych i Handlowych, księgowym w jednym z przedsiębiorstw, a następnie nauczycielem historii (zgodnie z bolszewickimi wytycznymi propagandowymi) w szkole średniej w Łunińcu. Po ataku Niemiec na ZSRS został ewakuowany przez Sowieców w 1941 r. na Ural.

W 1943 roku należał do działaczy komunistycznych zaangażowanych przez W. Wasilewską do działań tzw. Związku Patriotów Polskich. Powołany do służby w jednostkach tworzonych wbrew władzom RP przez ZSRS z polskich obywateli, był współtwórca zajmującego się polityczną indoktrynacją aparatu polityczno-wychowawczego 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki i 2 Warszawskiej Dywizji Piechoty im. J. H. Dąbrowskiego. W tzw. 1 Korpusie Polskich Sił Zbrojnych

w ZSRS pełnił funkcję lektora i organizował ideologiczne kursy dla oficerów polityczno-wychowawczych. Wiosną 1944 r. Wągrowski został mianowany zastępcą, a następnie szefem Wydziału Propagandy Zarządu Polityczno-Wychowawczego tzw. 1 Armii Wojska Polskiego w ZSRS. W tym czasie formalnie wstąpił do Polskiej Partii Robotniczej. Od 16 września 1944 r. do 9 maja 1945 r. pełnił funkcję zastępcy szefa Głównego Zarządu Polityczno-Wychowawczego podporządkowanego komunistom „ludowego” Wojska Polskiego.

Od sierpnia do grudnia 1945 r. Wągrowski (jako pułkownik) przebywał w Londynie jako *attaché* wojskowy przy ambasadzie zdominowanego przez komunistów Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej. Formalnie w ramach Misji Wojskowej uczestniczył w ściąganiu do komunistycznej Polski żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych z Zachodu do kraju i faktycznie w operacji zakrojonej na szeroką skalę inwigilacji tego środowiska.

Po powrocie do Polski płk M. Wągrowski był zastępcą kierownika Wydziału Propagandy Komitetu Centralnego PPR (styczeń-listopad 1946), a następnie kierownikiem Wydziału Propagandy i Prasy KC PPR (listopad 1946 – listopad 1948). Był też członkiem Zarządu Głównego Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej. Jednocześnie wszedł w skład powołanej 10 maja 1947 r. Rady Nadzorczej utworzonego przez KC PPR przedsiębiorstwa RSW „Prasa”. Zmonopolizowało ono w ramach stalinowskiej centralizacji struktur państwowych i gospodarki ówczesny rynek wydawniczy (90 proc. wszystkich dzienników, ponad 50 proc. ukazujących się wtedy periodyków).

Pod koniec 1948 r., w okresie nowej fali sowyetyzacji wojska, M. Wągrowski powrócił do służby w „ludowym” WP: do listopada 1949 r. (już jako mianowany przez B. Bieruta generał brygady) był szefem Głównego Zarządu Polityczno-Wychowawczego WP. Bezpośrednio podlegały mu wówczas archiwa wojskowe, wojskowa wytwórnia filmowa, Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie, czy Centralna Szkoła Oficerów Polityczno-Wychowawczych, traktowane jako narzędzia stalinowskiej propagandy i indoktrynacji społeczeństw i wojska.

W ramach fałszowania wyborów w 1947 roku przydzielono mu mandat „posła”. Po utworzeniu komunistycznej PZPR w 1948 r. został zastępcą członka Komitetu Centralnego PZPR. Tę funkcję pełnił do końca życia. Skierowano go także do Sejm PRL I kadencji (1952-1956).

W okresie od 25 maja 1950 r. do 28 marca 1952 r. pełnił stanowisko przewodniczącego Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku. W 1953 r. był krótko z ramienia obozu państw komunistycznych szefem Polskiej Misji Wojskowej w Komisji Nadzorczej Państw Neutralnych w Korei. Od kwietnia 1953 r. do grudnia 1957 r. był podsekretarzem w Ministerstwie Kontroli Państwowej. W 1957 r. został wiceprzewodniczącym Zarządu Głównego Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej.

Zmarł 2 stycznia 1967 r. w Warszawie.

(MSzBy, MKKr)